

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Οι εμπόλεμες – άρα επικίνδυνες για τη ζωή - καταστάσεις κατατάσσονται σε υψηλής προτεραιότητας αναγκαιότητα για απομάκρυνση των ανθρώπων από τις πατρογονικές τους εστίες. Είναι από τα πιο πιεστικά και άκρως επείγοντα αίτια, που δημιουργούν μεταναστευτικές ροές ωθώντας σε αναζήτηση ασφαλούς καταφύγιου. Όχι μόνο, ωστόσο, ο πόλεμος, αλλά και η φτώχεια, ο υποσιτισμός, η έλλειψη υποδομών για κάλυψη στοιχειωδών διατροφικών αναγκών υπονομεύουν την απρόσκοπτη σωματική ανάπτυξη της ανθρώπινης ύπαρξης. Συνεπώς, οι παραπάνω λόγοι είναι συγκλίνοντες παράγοντες εξίσου σπουδαίοι που συνεργούν σε σχεδόν αναπόφευκτες πληθυσμιακές μετακινήσεις.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Σε ένα αποδεικτικό κείμενο, όπως αυτό, η αλληλουχία νοημάτων επιτυγχάνεται με την ομαλή μετάβαση από τη μια σκέψη στην άλλη, αλλά και τη λογική οργάνωση των ιδεών από παράγραφο σε παράγραφο. Η διάταξή τους είναι παραγωγική, από το γενικό (λόγοι/παράγοντες μετανάστευσης) στις ειδικές λεπτομέρειες, τηρώντας τη βασική δομή: πρόλογος (η 1^η παράγραφος, όπου αναφέρονται απλώς οι λόγοι που προκαλούν τη μετανάστευση, υποστηρίζεται, ίσως, από τη 2^η παράγραφο που επαναδιατυπώνει τους λόγους, ονομάζοντάς τους σημαντικούς παράγοντες απώθησης πληθυσμών από χώρες και έλξης σε χώρες), Το κύριο μέρος αποτελείται από τις 3^η, 4, και 5^η παράγραφο: Με διαρθρωτική λέξη δηλωτική απαρίθμησης ξεκινά η 3^η παράγραφος: Από τη μια και έπεται η 4^η παράγραφος με τη διαρθρωτική λέξη προσθήκης: Από την άλλη παραθέτοντας τους λόγους της μετανάστευσης σε μια νοηματική σχέση αιτίου- αποτελέσματος. Η 5^η παράγραφος επεξηγεί την οικονομική μετανάστευση και η 6^η παράγραφος/επίλογος ξεκινά

με τη διαρθρωτική λέξη: τέλος εισάγοντας ένα είδος συμπεράσματος για την δυσοίωνα προοπτική δημιουργίας περιβαλλοντικών μεταναστών. Όπως αναφέρθηκε, η εξωτερική σύνδεση περιόδων λόγου και παραγράφων επιτυγχάνεται με διαρθρωτικές λέξεις δηλωτικές νοηματικών σχέσεων απαρίθμησης, προσθήκης, συμπεράσματος, αντίθεσης (ωστόσο). Μαζί με τη συνεκτικότητα, τη λογική, εσωτερική οργάνωση ιδεών δομεί ένα κείμενο με νοηματική αλληλουχία.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10).

α. «Πιστεύω πως ο άνθρωπος δεν θα αντέξει απλώς, θα κυριαρχήσει/επικρατήσει. Είναι αθάνατος, όχι επειδή μόνος αυτός από το ζωικό βασίλειο διαθέτει φωνή, ανίκητη/πολύ ισχυρή/ανθεκτική, αλλά επειδή κατέχει ψυχή, πνεύμα ικανό για συναίσθηση του πόνου/κατανόηση του άλλου, θυσία και υπομονή/ανοχή.»

β. «μόνο αυτό αξίζει να του αφιερωθεί η εναγώνια πάλη και ο κάματος» (1^η παράγραφο), «...κάθε αφήγημα είναι εφήμερο και καταδικασμένο» (1^η παράγραφος), «... όταν και η ύστατη κωδωνοκρουσία του τελικού αφανισμού ηχήσει και σβήσει πάνω στον τελευταίο ασήμαντο βράχο...»(3^η παράγραφος).

Οι πληροφορίες που δίνονται στο εισαγωγικό σημείωμα αναφορικά με τα στοιχεία του κειμένου σε συνδυασμό με το θέμα του κειμένου (το χρέος του συγγραφέα) οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η ιδιότητα του ομιλητή είναι αυτή του συγγραφέα - λογοτέχνη. Επομένως, είναι αναμενόμενο να χρησιμοποιεί μεταφορική (και εικονοπλαστική) λειτουργία της γλώσσας, αφού τέτοια συναντάμε σε λογοτεχνικά κείμενα. Γλώσσα αισθαντική και δραστική που διεγείρει τον προβληματισμό και δημιουργεί στον αναγνώστη (ακροατή εδώ) αισθητική συγκίνηση, είναι η γλώσσα της Λογοτεχνίας, η οποία εκφράζει με ιδιαίτερη γλωσσική καλλιέργεια ανησυχίες, προβληματισμούς και συναισθήματα.

Επίσης, ο μεταφορικός λόγος είναι κατάλληλος, για να υποστηρίξει την πρόθεση του ομιλητή να προβληματίσει και να ευαισθητοποιήσει το ακροατήριο για την αποστολή της Λογοτεχνίας και τον τρόπο με τον οποίο ο ίδιος την υπηρετεί, αφού η ομιλία του εκφωνήθηκε κατά την τελετή απονομής του βραβείου Νόμπελ Λογοτεχνίας.

ΘΕΜΑ 3 (Μονάδες 15)

Επισημαίνεται ότι ο/η μαθητής/-τρια εκφράζει την προσωπική του/της τοποθέτηση με αφόρμηση το λογοτεχνικό κείμενο και ότι οποιαδήποτε απάντηση κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.

Ο «τρόμος» κυριαρχεί στον ψυχισμό των ξεριζωμένων στον 1^ο στίχο της 1^{ης} στροφής, από τη μοίρα όσων εγκατέλειψαν, γιατί αδυνατούσαν να συνεχίσουν την γεμάτη εξίσου θανάσιμους κινδύνους «έξοδό» τους από το θάνατο στην πατρίδα τους. Η θέα των «*παρατημένων σωμάτων*» στο δρόμο τους «*στοιχειώνει*», όπως και το άκουσμα από τα ουρλιαχτά εκείνων που χάθηκαν σε σκοτεινά νερά κι άλλων που θάφτηκαν σε ξένο χώμα. Ωστόσο αντέχουν γιατί έχουν χρέος να προστατεύσουν ευπαθείς ομάδες: «*μωρομάνες, γέροι*» παιδιά (2^η στροφή). Τα συρματοπλέγματα ματώνουν τα μικρά παιδιά που επιχειρούν να αποδράσουν από την ανελέητη περίφραξη της «*φροντίδας*», τύπου στρατοπεδικής «*λογικής*»: «*συρματοπλέγματα ματώσανε το χέρι/του αγοριού που ξέφυγε...*». Ο «*τρόμος*» των *κυνηγημένων* μετριάζεται σε «*φόβο*» στην 4^η στροφή, γιατί συνεχίζουν σε ένα «*δρόμο μοναχικό*», με συντροφιά «*τα αγρίμια στην έρημο*» των ανθρώπων.